శ్రీ సద్గురు శ్రీ దర్శిని

వేదాంత గ్రంథాలు

శ్రీరస్తు.

శ్రీసద్గురుప్రదర్శని.

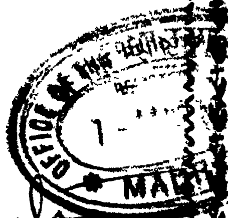
ఇది

పోదిరాజు ఆదినారాయణచే

రచియింపంబడి

తెనాలిపురమున

ప్రకటింపంబడియె.

తెనాలి

సీతావిలాస ముద్రాక్షరశాలయందు

వేంజో॥ సూ॥ ప్రకాశరావుగారిచే

ముద్రింపంబడియె.

1913.

ఉపోద్ఘాతము.

శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యవర్యులును శ్రీమత్సద్గురుమూర్తులును అగు శ్రీకలదుర్గాప్రసాదరావుగారు లోకోపకారార్థమై ముముక్షువులగు జనులకు ఒరావరణ రహిత మోక్ష పదము నొసంగ దక్షత వహించియున్న వారు గావున అయ్యాపేక్షగలవారలు అమ్మహానుభావు నాశ్రయించి ధన్యులగుదురుగాక యని యూహించి వారి ప్రభావంబు తేటపఱుప నుద్దేశించి గురుశిష్యులమగు మాయుభయుల చారిత్రం బిందు మన తెలిపిన యది యెల్లరకును విశదము కాఁగలదని తలచి అట్లు చేయుచున్నాఁడను.

ఇట్లు

బుధజనవిధేయుఁడు,

పోచిరాజు ఆదినారాయణ.

విషయసూచిక.

---

1 నా జననస్థానాదికములు. 2 మా గురువులవారి జననస్థానాదికములు. 3 నా జన్మకాలమున బ్రహ్మవార్తి. 4 మా గురువులవారి జన్మకాలమున బ్రహ్మవార్తి. 5 నా బాల్యమున గల కోరిక. 6 వశిష్ఠులవారి సందర్శనము. 7 మా గురువులవారు పొందినయుపదేశవిధము. 8 నా తండ్రిగారి మరణానంతరమున నా వివాహకాలమువరకు :—

(*a*) నా మనస్సుయొక్క స్థితి. (*b*) మా యుభయుల స్నేహము. (*c*) స్నేహమువలని లాభము. (*d*) 1905, 1906, 1907 వ సంవత్సరములు. 9 వివాహము: ఉద్దేశము. 10 1908 వ సంవత్సరము. నంది వెలుగుబడి. నా ఉద్దేశము. భగవదుద్దేశము. గురువులవారి వివాహము. 11 స్వప్నము. సిద్ధపురుష సందర్శనము: ప్రత్యక్షసంభాషణము. సిద్ధపురుషుడని నిజము తేలుట. 12 గురువుల వారు పరీక్షలో "పేస్ అయ్యెద" వని చెప్పుట. 13 పరీక్షతప్పుట. దుఃఖము. గురువులవారు హేవ్యము తెల్పుట. రౌద్రము. లాభము. భావికాలస్థితి: స్వప్నము. 14 శివశక్తి. ఔషధము. 15 నంది వెలుగుబడి. ఔషధము. తమ్ముని వివాహము. సంవత్సరాది పండుగ. గురువులవారికష్టములు: దేవరహస్యము. గురువులవారిని దర్శించుట. సంతోషము. గురుపూజ. కార్యము. 16 గురువులవారి రెండవరాక. 17 గురువులవారు మానవపర్యాయము అస్మద్గృహమున కేతెంచుట: ఉద్దేశము. భావికాలసూచకమగు స్వప్నముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవ ప్రారంభము. గురువులవారి రౌద్రము: గురువులవారికి కుమారుడనై పుట్టుట. కులవిద్య వశ్యసింపదగినకాలము వచ్చుట. మహాన్నవమి, దీపావళి. గురువులవారు నన్ను వెంటబెట్టుకొని వల్లూరునుండి బయలువెడలుట. స్వప్నముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవముపరి సమాప్తి. 18 దక్షిణయాత్రలు సేవించుట. పొందినప్రయోజనము. 19 విన్నపము. 20 కోరిక. 21 చచ్చి దేవతలలో పుట్టుట—కేవలము ధర్మయుక్తము. 22 గురువులవారి పరిభాషణము.

శ్రీసద్గురుప్రదర్శని.

గురువందనము.

గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః । గురుదేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్సాక్షాత్పరబ్రహ్మ । తస్మై శ్రీగురవే నమః ॥

వశిష్ఠసంభావనము:—గురుసంభావనము

ఏమహానుభావు సందర్శనమాత్రంబున లోకంబులోని జీవులకు అజ్ఞానాంధంబువిరిసి జ్ఞానోదయంబై పరమగురువులాభంబుకలిగి ఎఱుకతత్త్వంబు నుపదేశంబై జననమరణములనుండి నివర్తియగుచున్నదో యట్టి. సర్వసాక్షియును కార్యకారణస్వరూపియునగు వశిష్ఠ ప్రదక్షిణ ప్రణామపూర్వకముగా సంభావించి "నీవేబ్రహ్మమగు" వనని నాకు తెలుపబోవు నస్మదాచార్యవర్యులగు శ్రీకుల దుర్గాప్రసాదరావుగారిని పరబ్రహ్మస్వరూపముగనే భావించి మనమున షోడశోపచారపూజసల్పి సర్వోపచారసారసంగ్రహంబగు ప్రదక్షిణ ప్రణామంబొనర్చి పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యవర్యులును ముముక్షువులకు మోక్షమొసంగ దక్షులును అగు శ్రీకుల దుర్గాప్రసాదరావుగారి ప్రభావంబు తేటపరుప నుద్దేశించి గురుశిష్యులమగు మాయుభయుల చారిత్రంబును సంగ్రహముగా వివరింపుచున్నాడను.

ఆర్యులారా !

1. నాజననస్థానాదికములు:—నాపేరు పోచిరాజు ఆదినారాయణ, గ్రామం పెనుగుదురుపాడు బాపట్లతాలూకా, గుంటూరుజిల్లా.

2. మాగురువులవారి జననస్థానాదికములు:—మాగురువులవారి పేరు చివుకుల వెంకటసుబ్బశాస్త్రిగారు మఱియు వారు శ్రీకుల దుర్గాప్రసాదరావుగారనియును నామాంతరము పెట్టుకొనియున్నారు.

3. నాజన్మకాలమున బ్రహ్మవార్త:— పదియేడు సంవత్సరములవరకు జనసమూహమునందు వసించియు మహారణ్యవాసముపగిది దుఃఖముల గాంచుచు ఆరోగ్యము చెడి జ్ఞానమునొంది గురువును ఆరోగ్యముకొఱకును మోక్షముకొఱకును ఆశ్రయించి యథాశాస్త్రీయముగా కొమారుఁడై పుట్టి తదనంతరమున ఆయన పరమగురువని జనులకు వెల్లడించి తాను మోక్షమును ఆరోగ్యమును పొందుచు మఱి కొందఱిని మోక్షము పొందించునుగాతయని దేవరహస్యము.

4. మాగురువులవారి జన్మకాలమున బ్రహ్మవార్త:—పరమగురువై అధికారులగు శిష్యులకు మోక్షమును అనుగ్రహించునుగాతయని దేవరహస్యము.

5. నాకు బాల్యమునఁగల శోక:—విక్రమార్కునివలె తేజోవంతుఁడనై ఉదారసాహసములుఁగలిగి వర్తించవలెనని.

6. వశిష్ఠ సందర్శనము:—1904 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెలలో రాత్రి రెండుజాములు తిరిగినమీదట నాకు ఈవిధముగా స్వప్నమయ్యెను:— "మాయూరిలో ఒకయింటి వసారా అరుగమీద కొన్నికష్టములను తలచి తలచి సొమ్మసిలి నిద్రించుచుండిన నాయొద్దకు ఒక మహాపురుషుఁడు హరినామము గానముచేయుచు తాంబురమీటుచు చిరుతలు వాయించుచును వచ్చెను. వారు వచ్చినపుడే వారిగానము చెవులపండువు చేసెను. వారుముఖమున విభూతిధారణము కలిగియుండిరి. వ్రేలాడుదివ్వె (hanging lantern) దివ్యముగా వెలుఁగుచుండెను. వారు పరుండియున్న నాదు పాదములవద్ద నిలచిరి. వారిని నేను చక్కగా కన్నులువిప్పి చూచితినికాని నేనులేచి కూర్చుండుటకుగాని నిలుచుండుటకుగాని పూర్వమే వారు తమ కటాక్షవీక్షణములను నాముఖమున ప్రసరింపఁజేయుచు "నీవు డెప్యూటీకలెక్టరువుఅయినా అయ్యెదవు లేదా ఇట్లాగేయయినా యుండెదవు" అని నానిమిత్తమాత్రపు కర్మను ముగించవలెం డులకై అట్లు భయపెట్టినట్లేపెట్టి ఆశీర్వదించి అంతర్ధానమొందిరి."

7. మాగురువులవారుపొందిన ఉపదేశవిధము:—గురువులవారి తల్లిగారు 1904 వ సంవత్సరము జనవరిలో కాలధర్మమునొందిరి. ఏప్రిల్ నెలలో శ్రీరామనవమికి భద్రాచలమునకు వెళ్ళుదారి మధ్యమున ఏబదియరువది సంవత్సరముల వయస్సుగల వాఁడుగా కనఁబట్టు నొక సిద్ధపురుషుఁడు దగ్గఱకు రమ్మనిపిలచి నీకొకటి చెప్పెదను. భద్రముగా కాపాడెదవాయనెను. "చిత్తము" అని గురువులవారనిరి.

అంతట ఆసిద్ధపురుషుఁడు మాగురువులవారిని కన్నులు మూయుమనిరి. ఏమి కనుపడెననిరి. మూఁడు సుందర బంగారు విగ్రహములని మాగురువులవారు చెప్పిరి. చూచితివిగదా! ఆవిగ్రహములు శ్రీసీతారామలక్ష్మణులు. చక్కగా మనస్సునిలిపి పూజింపుచుండుమని చెప్పి ఆసిద్ధపురుషుఁడు వెళ్లిపోయెను.

N.B. రాజయోగసిద్ధిని జెందినవాఁడు సిద్ధుఁడనియు సిద్ధపురుషుఁడనియును సత్పురుషుఁడనియును చెప్పుదురు. ఇతఁడే యోగసామర్థ్యముచే పరమహంసయనియును చెప్పబడుచున్నాఁడు. ఇతనికి జరామరణములులేవు. ఇతఁడు ఉపదేశించినమాత్రమున సర్వమును తెలిసికొను జ్ఞానశక్తి కలుగును. (భాగవతము:— చతురస్థిరాకృతి జ్ఞానమాదేశింతువు—ఇది వామనుని స్తుతించుట.)

ప్రపంచమే "మాయ" యనియును "ఎఱుక" యనియును చెప్పుదురు. నిన్ను కన్నులు మూసికొనుమని చెప్పి నీవుకోరిన ప్రపంచవస్తువులను నీలోపల నీకు చూపించువాఁడే పరమగురువు. ఆచూపించుటయే "ఎఱుకను" తెలుపుట. ఇట్లు పరమగురువువల్ల "ఎఱుక" ను తెలుపఁబడినవేగాని జరామరణములనుండి విడివడవు. జరామరణములనుండి విముక్తియే ముక్తి. చచ్చుట పుట్టుటకొఱకే. నిజము. నిజము. నిజము.

(వేణుగోపాలశతకము:—ఎఱుక చెప్పెటిగురుండు దొరకవలయు—దొరకినను సరియా గురుపదములభక్తి కుదురవలయు.) అట్టి జరామరణములనుండి విముక్తిఁజెందినవాఁడు శరీరమును శాశ్వతముగా నిలుపుకొనఁగలఁడు. కోరిన క్షణముననైనను శరీరమును అనాయాసముగా త్యజించి జీవసంబంధమగు తెలివియే రూపముగాఁగల పరమాత్మయందు ఐక్యముచేసి మోక్షమును పొందును. జీవసంబంధమగు తెలివిని అఖండాకారమగు తెలివియందు ఐక్యముచేయ నేర్పుకలుగనిది మోక్షములేదు.

అట్లు ముక్తిని పొందనేర్పులేని పురుషుఁడు స్వస్థానమునఁజేరలేఁడు గనుక సంకల్పములను పెట్టుకొని శరీరమును త్యజించిన సంకల్పానుసారముగా జీవుఁడై పుట్టును. గురువులేక ఆత్మయందు ఐక్యమగు నేర్పు ఎవనికిని కలుగదు గనుక గురువులేనిదిమాత్రము మోక్షముకల్ల.

ఆత్మ తత్త్వమనియును మాయా తత్త్వమనియును రెండు తత్త్వములు గలవు. అందు ఆత్మ తత్త్వంబనునది పరిపూర్ణంబను పేరటను సౌఖ్యంబను పేరటను ప్రవర్తిల్లుచున్నది. మాయా తత్త్వంబనునది "ఎఱుక" యను పేరటను "రాజయోగంబు" అను పేరటను "ఆత్మయొక్క అంతర్గతత్వం బను పేరటను వ్యవహరింపంబడుచున్నది. కనుక రాజయోగంబనునది యోగంబుకాదు. "ఆత్మయొక్క అంతర్గతత్వమే" యని భావము.

ఈ "ఆత్మయొక్క అంతర్గతత్వము" ను బోధింపఁబడినవాఁడు జనామరణములులేనివాఁడై శాశ్వతుఁడు కాఁగలఁడు. సాంఖ్యముమాత్రమే బోధింపఁబడిన వాఁడు శరీరమున్నంతవరకు అమృతమును అనుభవించగలఁడే గాని మరణమును తప్పించుకొనజాలఁడు. అనఁగా ఇతనికి తిరుగాజన్మము కలుగబోదు. అనఁగా శాశ్వతుఁడు కాఁజాలఁడు. శాశ్వతుఁడుగానుండ సామర్థ్యముగలవాఁడొక్కఁడుఁడే ముక్తిని బొందినవాఁడుగాని తదితరులు ముక్తిని బొందినవారుకారని భావము.

సాంఖ్యమును తెలిసి జీవించియుండువాఁడైనను అమృతమును అనుభవింపఁజేయ గలుగుట ఆత్మానుగ్రహంబున ఆత్మతో తాదాత్మ్యమును జెందిన మహాత్ములవలనఁదప్ప తదితరులవలనుపడదు. గ్రంథములవలన అద్వైతమును తెలిసినవాఁడు ఒకచో కూర్చుండి ఆత్మధ్యానము సేయుటను చూడజాలము. మరియు అమృతమును అనుభవించుటను చూడజాలము. ఆత్మను అమృతస్వరూపమున ననుభవింప జేయజాలని వానికి మోక్షమదియెక్కడిది? లేనేలేదని భావము.

దేశకాలములచే బాధింపబడక ఎవఁడు ఏక్షణమందైనను తలంచినమాత్రమున ఆత్మను అమృతరూపమున ననుభవింపగలఁడో చిత్తశుద్ధిని పొందినవాఁడని చెప్పఁబడును. ఇట్టివాఁడు అనేకజన్మములయందు బ్రహ్మోపాసనబుద్ధితో జేసిన సత్కర్మానుష్ఠానసిద్ధిని జెందినవాఁడగును. అట్లుకానియెడల ఒకేజన్మలో కొద్దికాలములో సాంఖ్యోపదేశకర్తచే సాంఖ్యముమాత్రము తెలుపఁబడి ధ్యానయోగసిద్ధిని జెందినవాఁడైనా గావుండును. వీరుభయులును జీవన్ముక్తులేకాని శాశ్వతముక్తిని బొందినవారుకారు. అనగా వీరికి జన్మ కలుగకపోవుటని భావము. కాని అమృతానుభవము ఆత్మయొక్క ఆనందించుటయేగనుక ఆత్మానుగ్రహముగల వీరలు సహజముగా ఋణసంబంధముగానైన నిర్నిమిత్తముగానైన రాజయోగుల గృహములయందు బుట్టి "ఆత్మయొక్క అంతర్గతత్వము" ను బోధింపఁబడి ముక్తులగుదురు. కాని ఎంతటివారికిని గురుపుత్రుఁడుకాకయే ముక్తినిబొంద వీలుపడదు. కనుక ఎల్లరును

అధికారులై మాగురువుగారివలన తత్త్వోపదేశంబునపొంది ముక్తిని పొందుదురుగాక యని కోరుచున్నాను. "ఎఱుకతెలుపుట" యనుమాటకే "నీవే బ్రహ్మమవునని బోధించుట" యనికూడా అందురు.

8. నాతండ్రిగారి మరణానంతరమున నావివాహకాలమువరకు:—

(*a*) నామనస్సుయొక్క స్థితి:—నాతండ్రిగారు 1904 సం॥ డిశంబరునెలలో కాలధర్మమునొందిరి. వశిష్ఠసందర్శనమాదిగా నాయందు ఆత్మవిలాసములు ఎడతెగక యుండుటచే ఆరోగ్యములేనివాఁడనయ్యును పీఁకిని జెందకయుండి 1907 వ సంవత్సరము నవంబరులో అంతదనుక నాయందు అనుభవమైన ఆత్మవిలాసములు జ్ఞాపకమునకు తెచ్చుకొని షుమారు మూడునూరులుగా లెక్కించితిని. కనుక అస్థైర్యపడుటకు వీలులేని నేను "ఇట్లాగైనా యుండెదరు" వను వశిష్ఠమాట కారణముగా వివాహము మానజాలనివాఁడను శాశ్వతకీర్తి కోరినవాఁడను డెప్యూటికలెక్టరు ఉద్యోగము చేసితీరవలెనను పట్టుదలగలవాఁడను నిష్ఫలములయ్యును శక్తివంచనలేక ప్రయత్నములు చేయువాఁడనుగాను ఉంటిని.

(*b*) మాయుభయులస్నేహము:—ఈశరీరవంతో డెప్యూటికలెక్టరు ఉద్యోగము చేసితీరవలెను. పూర్ణఆరోగ్యము ఎట్లు లభ్యమగునని ప్రయత్నములుసేయుచు నేను 1905 వ సంవత్సరములో మాగ్రామమునకు 1½ మైలు వాయువ్యమూలముగా నుండు వద్దమూడిగ్రామములో పాఠశాల చెప్పుచుండుటయును మాగురువులవారు మాగ్రామమునకు పశ్చిమమున ¾ మైలు దూరముననున్న శ్రీరంగపురములో ఉపాధ్యాయులవారుగా నుండుటయును సంభవించి ఆసంవత్సరము జులయినెలలో పరస్పరస్నేహమాత్రము లేనిదినైనప్పటికిని స్నేహమమాత్రము అవుసరమనుబట్టి తిరదాదిగా నీనిమిషమువరకును ఒకగడియయైనను ఎడతెగనిదై యున్నది.

(*c*) స్నేహమువలని లాభము:—మాగురువులవారు 1905 వ సంవత్సరములోనే జ్ఞానశక్తిగలవారై పెక్కుజౌషధములు కనిపెట్టుటయందును జరుగబోవు సంగతులు తెలిసికొనుటయందును జయశీలురై ప్రసిద్ధిపొంది వారితోనైన పూర్ణ ఆరోగ్యము కొఱకైన నాయెడతెగని స్నేహముచేతను జ్ఞానవైరాగ్యములచేతను ఆకర్షింపబడి తొలి పెక్కు నిదర్శనములుకూడా యిచ్చియుండిరి. ఎట్టియెండవానలకును ఎట్టిప్రశ్రమములకును ఆటంకజెందని పూర్ణశరీరపటుత్వమును అనుగ్రహింపవలెనని వాగ్దా

నము చేసియుండిరి. అన్యుల నాశ్రయించిన దిక్కులెంతటను కీర్తిచేసినచుటప్పు ఆరోగ్యమయిన దృఢశరీరము లభ్యముకానేరదని యెఱింగియుంటిని గనుక వారి యందే మనస్సు స్థిరముగా నిలిపితిని. వారు అనుగ్రహింప శక్తిగల సిద్ధపురుషుల గుటచేత అత్యంతఆవసరమై రహస్యముగాగాక బహిరంగముగా ఔషధము ఇవ్వఁబడ దగినకాలము సంప్రాప్తమైన అప్పటికి నిశ్చితమేగాని అవసరము లేనప్పుడు ఇవ్వ కపోతే నేమియని ఔషధము నివ్వరైరి. వారు ఇంతవరకు ఇవ్వకపోవుటవల్లనే యిప్పుడు నేను చెడని యారోగ్యమును జరామరణరహితమైన ముక్తిని పొందగలు గుచున్నాను. కనుక వారిస్నేహలాభము మితిలేనిదేయగును.

(*d*) **1905, 1906, 1907** వ సంవత్సరములు:—ఈమూడుసంవత్సరములలో చిన్మాత్రమగు ఆత్మస్వరూపము అనుభవదృశ్యము కాలేదు. మఱియు నాశరీ రము పరిపూర్ణమై శాంతమై అత్యంత సుఖకరమై కించిదెఱుపు వర్ణమునందు తేజ స్సునుగాని తెల్లని యమృతప్రాయమైన తేజస్సునుగాని నేను చూడలేదుగాని తది తరమునంతయును చూచితిని.

1905, 1906 వ సంవత్సరములలో మాగ్రామమునకు సమీపముననుండు వడ్లమూడి వెల్లలూరు గ్రామములలో పాఠశాల చెప్పితిని. నేను వెల్లలూరు గ్రామములో పాఠశాల చెప్పుచుండఁగా "ఏపరమేశు తేజమున నీసచరాచరమైన లోకము। దీపితమయ్యెనట్టి విభుతేజము కన్నుల జక్కఁజూడఁగా। నోపక పారవశ్య మును జెందుచు సంస్థిమితాఖిలేంద్రియుండై పరమేష్ఠివై మాఱుచె నిక్కపు చిత్రపు రూపునై వడిన్"—పరమేష్ఠి యనుభవించిన నీయవ్యాతపదమును నేనును అనుభ వించితిని.

1907 వ సంవత్సరములో నాలో అనుదినము దృశ్యముగు అసంఖ్యాకము లైన ఆత్మవిలాసములచే ప్రోత్సాహపఱుపఁబడి పూర్ణారోగ్యమునుపొంది డిప్యూ టికలెక్టరును ఎల్లప్పుడును నాయందు ప్రపంచమేమియును కనుపడకుండునట్లుగా ఆత్మ ఆనందించునంతటి మహాస్థానిని కాఁజాలనేని ఉదరపోషణార్థమై నీచమైన కర్మలతో పనియేమిటియని నిశ్చయించి మాగురువులవారిగ్రామము జంపనికి వారి మునకు రెండుసార్లకు తఱుగగానుండునట్లుగా పోవుచు తదితర వ్యాపారములేక యుంటిని. మాగురువులవారు మహాప్రభావ సంపన్నులరయ్యెదరని నాకు అప్ప

వారిని ప్రార్థించితిని. వారు దానికి అంగీకరించి ప్రమాణములును చేయుచు వచ్చిరి. అందుచే వేధవ్యుఁడనుగా తలంచుకొనుచు తత్పూర్వము నేననుభవించిన బ్రహ్మ తేజస్సు మొదలగు వాటియందు మగ్న మనస్కుఁడనై యుంటిని.

9. వివాహము: ఉద్దేశము:— అనుభవించియుండిన సువర్ణ తేజస్సునందు మగ్న మనస్కుఁడనై దానినే కాంక్షించియుండియును జ్ఞానిని అనుసంగతి లోకులకు వెల్లడిగానిది వివాహముమానిన పలువురు పరిపరివిధములుగా తలంతురని తలంచి ఆరోగ్యముకొఱకును మోక్షముకొఱకును గురువులవారి ప్రమాణములయందు నమ్మకముంచి 1908 వ సంవత్సరము జనవరిలో వివాహము చేసికొంటిని. ఆరోగ్యముకొఱకు గురువులవారివలన ప్రమాణముతీసికొనియే వివాహము చేసికొంటిని. వివాహము చేసికొనునట్లు నిశ్చయించిన మాఘములోనే సూర్యోదయ కాలమున "రాజత్వమును వేదాంతసిద్ధియును అగును" అనియును ఆమరునాఁటి యుదయమున సూర్యోదయకాలమున "పార్వతీ పరమేశ్వరు లిరువురును రావలెనని దగ్గరకువచ్చి ఇప్పుడు కాదులేఅని వెళ్లిపోయినట్లును" స్వప్నములయ్యెను

10. 1908 వ సంవత్సరము: నందివెలుఁగుబడి: నా ఉద్దేశము:— వివాహానంతరమున పల్నాడు ఆప్రాంతమందు స్కూలుమేస్టరుగా సుమారు ముప్పదిరూపాయలకు పిలుపుతగిలినను మహాజ్ఞానిని డెప్యూటీకలెక్టరును కావలెనను కాంక్షతో తమపకారమగు దివ్యమైన ఆరోగ్యమును పొందదలచియే ఏనెలలోను పదమూడురూపాయలకు మించి దొరకని నందివెలుఁగుబడికి అలికియుంటిని.

భగవదుద్దేశము:— గురువులవారి వివాహము:— చిరాయుష్మంతుండును సజ్జనాగ్రగణ్యుఁడును దేవబ్రాహ్మణభక్తి సంపన్నుండును అగుపాఠశాల యజమాని కన్నెగంటి రెడ్డెమ్మగారి సహాయముననగాని 1912 వ సంవత్సరము చక్కగా గడువనేరదని నందివెలుగుబడికి నన్ను ఏర్పాటుచేయించెను.

1908 వ సంవత్సరము జూలయి ప్రాంతమందు మా గురువులవారికి వివాహమయ్యెను.

11. స్వప్నము. స్త్రీపురుష సంవాదము. ప్రత్యక్షసంభాషణము. స్త్రీపురుషుఁడని నిజము తేలుట.

1908 సం॥ ది 5 అక్టోబరు తారీఖున రాత్రి "గుంటూరుకాలేజి వృద్ధదొరసాని రూపమున సరస్వతీదేవి నాయొద్దకువచ్చి నాకిప్పుఁడేమియును జ్ఞాపకములేని పెక్కుసంగతులు ఒకగంటకాలము ప్రసంగించి తుదకు నన్ను పేస్ చేయవలెనని యున్నదియని తలయూపుచు పలికి అంతర్ధానమయినట్లును వెంటనే యొకహూణుఁడు శిరముపైని టోపిని చేతఁబట్టుకొని సలాము లొనర్చుచు చేరి పెక్కుసంగతులు ప్రసంగించి చనినట్లును" స్వప్నమయ్యెను.

తరువాత వారములోపలను నొకసిద్ధుఁడు నాయొద్దకువచ్చెను. ఆమహానీయుఁడు మల్లువస్త్రము ధరించి నిడుపగు నల్లని అంగీలో నెత్తిన పిల్ టోప్పును కాళ్ల బూట్లును చేత గొడుగును కలిగి పెద్దయుద్యోగస్థునిఫాయా నవలంబించి యుండెను.

i. తేనాలిలో నేను భోజనముసేయు బసకువచ్చి నన్ను చూచుచునే దగ్గర కుపిలిచి కూర్చుండుమని మెట్రిక్యులేషను పరీక్షకు చదువు నన్ను "పేస్ అయ్యెదవు" అనిన నేను "ఏమోలే" యంటిని. దానికి ఆయన "కాదు, పేస్ అయ్యెదవు, పేస్ అయినతరువాతనయిన నన్ను నమ్ముదువా ?" యనెను మఱియు నేను తనవద్దలేని సమయములో నాస్నేహితుఁడగు నొకనితో "పరీక్షతప్పదు" అనెనఁట.

ii. మఱియు తనయందు భద్రకాళీ సరస్వతులు ప్రత్యక్షముగా కూర్చుండి తనను తమతో సమానస్నేహితునిగా సర్వవిషయములయందును ఆదరించుచుందురఁట.

iii. పిమ్మట మేము బసలో అందఱిలో కలిసి పరస్పర సమ్ముఖముగా కూర్చుండి భోజనము సేయునప్పుడు "నాతో విశేషము మాట్లాడకుమనియును మమ్మిపు చూపించుమనిన నెచ్చట చూపించగలవనియును" భద్రకాళీ సరస్వతులు తననవిరనియును, నాతో చెప్పెను.

iv. భోజనానంతరమున వేర్వేఱు కాలములయందు "నేను వేదాంతినేనా ?" యని యడిగితిని. "అవును" అని ప్రతిదినము జవాబిచ్చెను.

v. చాంచల్యములేక వేదాంతినిగా నిలువగలనాయని యడిగినప్పుడు మూడవపర్యాయమున "నిలువజాలవు" వనిరి.

vi. మరల తమదర్శనమెప్పుడని నేనడిగిన "మూడుసంవత్సరములకు" ననియెను. మిమ్ము నమ్మజాలనంటిని. "కాదు, సరస్వతియే యనుచుండె" ననె

vii. పెక్కుడుములు బడితినంటిని. మందిరోజులు వచ్చుచుండె ననె. ప్రైవేట్ బడి చెప్పుచుండుమనియె. విధివ్రాత యట్లుండగా బోలునని దుఃఖించిని.

viii. మఱియు నన్నుగూర్చిన సంగతులు తననుగూర్చినట్లు ఇట్లనిపలికె:—

"ఇంక నాలుగుసంవత్సరములకు చచ్చి దేవతలలో నొకఁడనై పుట్టెదను. దేవతలలో పుట్టవలసినవాఁడను మనుష్యులలో పుట్టితినని దేవతలు నన్నుచూచి నవ్వుచుందురు. నేను వారలనుచూచి నవ్వుచుందును. లక్ష్మీదేవి నాయొద్దకు రావలెనని వచ్చుచుండును. సరస్వతీదేవి నీవులేనిది యిక్కడ జరుగకపోవునదేమియులేదని వెడఁగొట్టుచుండును."

మఱియు వేనము చెప్పి కవిత్వమునందాశుధారనుచూపి అంతయును భద్రకాళీ సరస్వతులేయని గడచిన రెండుశ్రోత్రియజన్మముల సంస్కారము పూర్తికి కొంచెము తఱుగై నిలచియున్నదనియు కన్నులయందు జ్ఞానము కన్పట్టుచున్నదనియును పలికి మనము దేనినైనను కొనునపుడు మంచివస్తువే నాయని ఎంతయో పరీక్షించు విధమున దేవతలు మంచివస్తువే నాయని పట్టిచూచెదరు. అగునెడల తగు సహాయముచేయుదురని చెప్పి పెక్కు పరీక్షలు పేస్ కావలసియున్నావు. అందు కొన్నింటిలో మొదటితరగతిన పేస్ అయ్యెదవని చెప్పి చనియె.

"ప్రస్తుతపు కాళిదాసును చూచితివా" యని యొకానొక స్నేహితునితో ననిన నతఁడు "నక్కయెక్కడ, దేవలోకమెక్కడ" ననె. అంత నేను వివరించి నొక్కిచెప్పగా నమ్మజాలక అతఁడు శనివారము రాత్రి యెనిమిదిగంటలకు తదేకనిష్ఠగా నాంజనేయపూజ సేయుచుండిన హనుమదుపాసనపరురాలగు తనతల్లిగని మనస్సులో తలచినది చెప్పుమనియె. అంతనామె "ఇట్టివస్త్రములతో నొక పురుషుఁడు కంటికి కనుపడుచున్నాఁడు. కొద్దిరోజులక్రిందట నిక్కడకు వచ్చెను. అతనికి సరస్వతి సిద్ధియయ్యె. ఇంక నన్నడుగకుము" అనియె.

12. గురువులవారు పరీక్షలో "పేస్ అయ్యెద" నని చెప్పుట:—1908 సం॥ డిసెంబరు ప్రథమవారములో మెట్రిక్యులేషను పరీక్ష జరిగెను. పరీక్షకాగితములు

వెల్లడిచేసినవియును నభిప్రాయముతో పేస్ ఆయినవారలకు మరల పరీక్ష శీఘ్ర వరిలో జరుగునట్లు వార్తాపత్రికలలో ప్రకటింపఁబడెను. ప్రథమపరీక్షలో పేస్ అయ్యెదనో లేదోయని సందియంబు పొందియున్న నన్ను తెనాలిలో కలిసికొని తాను నేను పరీక్షలో పేస్ అయ్యెదనో కానోయని శ్రీరామచంద్రులవారిని అడిగెనియును అందుకు శ్రీరామచంద్రులవారు "నీసంగతే నూ విచారించుకొనుము. ఇతరులసంగతి నీకెందు" కని యనగా కాదు చెప్పుమని నొక్కి యడుగఁగ శ్రీరామచంద్రులవారు లక్ష్యము మీద "నన్ను తెల్లటియేనుఁగు నెక్కించి" చూపుచు తనపాదములవద్దనున్న హనుమంతుని చూపి యితనిని తగువిధముగా నారాధించుమనిరఁట. అంతట మాగురువుగారు ఆసంగతి యావత్తు నాకు తెనాలిలో చెప్పిరి. వారు చెప్పినట్లే ప్రథమపరీక్షలో పేస్ ఆయితిని. ద్వితీయపరీక్షయందు అపజయము నొంది భద్రకాళీ సరస్వతులమాటలును శ్రీరామచంద్రులవారిమాటయును వ్యర్థంబయ్యెఁగదా! నిర్భాగ్యులను వారును సంరక్షింపజాలరనియే తలంచితిని.

13. పరీక్షతప్పుట. దుఃఖము. గురువులవారు హేప్యము తెల్పుట. రాత్రిము. లాభము. భావికాలస్థితిస్వప్నము:—పరీక్షతప్పితిని. ఆహా ఎంతకష్టము! బ్రహ్మాండభాండములయందు అణుమాత్రమైనను ఆత్మగానిది లేదని ప్రత్యక్ష లక్ష్యములచేత చూపింపఁబడి ఆత్మయే జగద్రూపమున కన్పట్టుచున్నదని ప్రత్యక్ష లక్ష్యములచే చూపింపఁబడి పుట్టుకయే లేదని ప్రత్యక్ష లక్ష్యములచే చూపింపఁబడి కనుక నే తల్లిగాని తండ్రిగాని అన్నదమ్ములుగాని శరీరముగాని లేదని ప్రత్యక్షమున దర్శించి నిర్మోహుఁడనై ప్రపంచము కనబడకుండునంతటి పూర్ణముగాకూడా ఆత్మను హృదయపద్మమునందానందించుచుండునట్లుచేయ నుత్సాహపడిన నాకీవివాహమెక్కడసంఘటించె! ఎవరికోరిక! కోరితినిపో పరీక్ష పేస్ కారాదా! ఇట్టి తెలివిహీనునకు సర్టిఫికూడానా! అకటా! ఎవరురక్షించువారు. దరిద్రుఁడనే. పోనీ, దిగులేటికి? ఎచ్చోటనైనను 15-0-0 లు తెచ్చుకొని జీవించరాదా? అట్లయిన చిన్ననాటనుండి విద్యచెప్పించి నాకొఱకై ఎంతయో ప్రయాసపడి దిక్కు ఎవరును లేని కాట్రపాటి సుబ్బయ్యతాతయేమికావలె? పెక్కుసంవత్సరములు పోషించిన సందమ్మ నాయనమ్మయేమికావలె? జ్ఞానినైన యేను ఎట్లు వీరినివదలి భుజింపగలను? ఏమిచేయవలె? ఏమియ్యది తెరువు? కట్టా! తీరనిదుఃఖమ్ము ఆయెగదా. కానిమ్ము.

నామీద ప్రేమ శ్రీరామమూర్తి కొకవేళ లేకపోవచ్చుఁ గాని తనభక్తుఁడగు మాగురువులవారికైన నేలలేకపోవును. వారిమాటననాదరించునా? అనాదరింపఁడు. కనుక నాకేమిగతికానున్నదో తెలిసికొని చెప్పుమని వేఁడెద. తప్పక చెప్పఁగలఁడు. అని నిశ్చయించి లేఖనమొండు వ్రాసితి మాగురువులవారు నాకోరినవిధమున శ్రీరామచంద్రులవారిని అడిగి నారాయణ కేమిగతి కానున్నది తెల్పుమనెను. శ్రీరామచంద్రులవారు ఇట్లనిపలికిరి: "పాతాణవిద్యానందపరిచిత శూన్యముఅయితే పరిపూర్ణానందము. యోగానందప్రాప్తము. తత్సాంప్రదాయాధికారములవల్ల సంప్రాప్తమై శాశ్వతసుఖానందమొందఁగలఁడు." ఇది నాకు వెంటనే లేఖనము వ్రాసియుండిరి. ఆలేఖనము ఇప్పటికిని నాపుస్తకములలోనుండి యుండవచ్చును. ఉండునెడల వలయువారలకు చూపించెద.

తరువాత త్వరలోనే సంపాదనప్రయత్నోన్ముఖుఁడనైతిని. కాలగతి వేరువిధమున నుండినట్లు తోఁచక కాదుగాని మాతమ్ముని ప్రోత్సాహమునుబట్టియును నాదు చిత్తశుద్ధి కొలఁదికు ఎండమావుల వెనువెంట తగులుపగిది వృధా ప్రయత్నములు సేసినవాఁడనైతిని. పదునైదురూపాయల యుద్యోగంబది చాలనిదికాగా దానికి అదియును దొరకమి తోడ్పడుటచే కాలవైపరీత్యంబున కార్పణ్యంబును విషాదంబును జెందితి. కాని జ్ఞానబలముచే ధైర్యశీలుఁడనై యిట్లనియోచించితి.

కానిమ్ము. దైవోద్దిష్టమ్ము తప్పింపరాదెవ్వరికిని. ఎయ్యది కావలయునది కాకపోదు. భయంబేటికి? చూపించెద వేదాంతతీవ్రంబును. అకటా నెమ్మదిగలకాలంబున కీర్తివంతంబగు వేదాంతతీవ్రంబు కష్టకాలంబున వాడిన కష్టకాలపు వైరాగ్యమందురుగాబోలు. ఏమిచేయవచ్చు! కానిమ్ము. కాలము శాశ్వతమా! సుకాలము కలుగదా? అప్పటికి తెలియురా? అని నిశ్చయించి వశిష్ఠోపదిష్టంబులును జగన్మిథ్యాత్వ నిర్ణయకములునగు వివిధతత్త్వంబుల మనంబుననిల్పి తత్త్వబలముచే అవిద్యను తిరస్కరించి ఇఁక మీద నన్నీశ్వరుఁడెదిరింపనోపుదురని రూక్షేతుఁడనై భూమిగంధము వీడినను ఉదకము ద్రవత్వరహితమైనను అగ్ని శీతలమైనను కావచ్చునుగాక నేనుమాత్రము ముగించనిది వెనుకకు తిరుగనని ప్రతిజ్ఞపూని గుంటూరుడిస్ట్రిక్టు జడ్జి టి. టి. రంగాచారిగారికై పునకు తెలిపితిని. కష్టకాలంబున ఓర్పుపూననిది జయముకలుగదని రహస్యలేఖనము (Confidential letter) అనుపేరఁ నావి

మయమైన సర్వంబును తెలుఁగున లిఖించి పోస్టుద్వారా నివేదించితిని. వ్రాయు నప్పుడెడతెగని యమృతస్రావముచే శుభసూచకమనినమ్మి మరింత ప్రోత్సాహపరుపఁబడితిని. కాని లేఖనమువలని ప్రయోజనము శుభముకై పున మొగ్గకనపడ లేదు. కనుక మరల లేఖనము వ్రాయఁబూని యింగ్లీషున నివేదించితిని. ఇది వ్రాయునప్పుడును ఆత్మ ఆనందించుచుండెను. ఈలేఖనమున నన్ను గుణముల హరిశ్చంద్ర ధర్మజ విక్రమార్కాదులకును నిర్గుణమున పరమభాగవత శిఖామణుల కును తీసిపోనివానిఁగా చెప్పికొనియుంటిని. లేఖనముయొక్క ప్రయోజనమేమని యునుమాత్రము తెలుపఁబడలేదు. రాత్రి నిద్రవోయి తెల్లవాఱుజాము అయిదు గంటలకు "నేను మాయింటిదొడ్డిలో కట్టుబట్టతోసహా తిరుగుచుండు నావు నొకదా నిని పట్టుకొనవలెనని వెంబడించినట్లును అదిచిక్కక దొడ్డియంతయును త్రిప్పిత్రిప్పి తుదకు వాకిలిన తప్పించుకొని పోయినట్లును" స్వప్నము వచ్చెను. వెంటనే నేను లక్ష్యించి స్వప్నార్థము జరుగబోవునదియని తెలిసియు దీనిత బోవాడక లేఖనము పోస్టులో వేయుందలంచి అది సెట్టిపాటకు వెళ్లితిని. కాని కన్నులు మూతబడి తెరిపిడిబడవయ్యె. ఇట్లు అనునిమిషములకాలము ఉండెను. కాని యాసంధ్య మున దక్షిణనేత్రమున చిత్తను సూర్యుఁడుదయించి మనమునందలి తమమును బాపి ఎన్నటికిని మరువరాని సుఖాబ్ధినిముంచి అస్తమించెను. ఇదంతయు నిజమునకైనట్లే భావసూచకంబని యూహించితిని. ఉత్తరము చేతబట్టి తెనాలి పోస్టులోవేయ నుద్యమించి బయలుదేరితిని. దారినంతయు చిత్తను వెన్నెలవెలఁగి మనంబను జగ ద్భ్రమరూపమగు కటికచీకటిని నశింపఁజేసి సుఖమును కలిగించె. కాని యిట్టి పండువెన్నెల పోస్టులో ఉత్తరము వేయునప్పుడుండిన మనకార్యము సిద్ధించుట నిశ్చయమని తలంచితిని. కాని పోస్టాఫీసు ఒకఅరమైలు దూరముండఁగనే వెన్నెల నశించినది. ఉత్తరము వేసినప్పుడు ఆత్మ ఆనందించలేదు. కనుక శుభంబు కలుఁగఁబోదు అని తలంచి అవిద్యను పూర్తిగా తిరస్కరించకయుందును. లేనన్న పరమాత్మ యేలసంతసింపఁడని నిశ్చయించి యుత్తరము పోస్టులోవేయునప్పుడు ఆత్మ ఆనందించకయే నాలేఖనపనిని మాననని సాక్షాత్కారదాయకములగు వశిష్ఠోపదిష్ట లక్ష్యంబులను బాణములచే అవిద్యయనియొడి శత్రువును నశింపఁజేసి యుక్తిగా నన్ను తోపమానుఁడనగుచు దశమదివసగణ్యశధులతో భిన్నకాలంబుల జడ్జి టి. టి. రంగా చారిగారికి ఉత్తరములు లిఖించితిని. ఈయుత్తరములన్నియు వ్రాయునప్పుడె పుఁడును ఆత్మ తృప్తునిజేయుచుండెనుగాని యేలేఖనాంతమందును శుభప్రదమని లక్ష్య

మువీద తెలియదు. కాని ప్రతియుత్తరమును పోస్టులోవేయు తలంపుతో నన్యగ్రామమునకు బోవుచుండ మార్గమునందంతయు చిత్తను పూర్ణిమవెన్నెలనుండి నిరతిశయానుభూతి నిమగ్నత పొందింపుచుండి పోస్టులో లేఖనపతన కాలంబునను సత్యాగ్రహమునను ఆత్మప్రకాశత నశింప ప్రయోజనము కల్గదని తోపించె. అట్లగుటంజేసి యుద్యోగములకొఱకైన ప్రయత్నము ఎప్పుడో అదివరకే నశించి ఆత్మను ఆనందింపజేయుటకు ప్రయత్నించు యనిమాత్రము మనమున దృఢముగానాటె. కనుక ధర్మముకొఱకు కామమును ఆత్మకొఱకు ధర్మమును వదలినను దోషములేనిది యగుటయును శాశ్వతకీర్తియంతయు కాంతి బహుసంవత్సరములుగా స్థిరమై జ్ఞానముచే పోషింపబడి బలిసియుండుటయును కారణముగా కడపటి రెండవయుత్తరములో అగ్ని చల్లనైనను సూర్యచంద్రాదులు గతులుదప్పినను నేనుమాత్రము వేదాంతధర్మమునవే యవలంబింతును గాని తదితర ధర్మముల నవలంబింపనని వ్రాసితిని. మఱియు (I shall challenge both kings and philosophers practically) అనియును వ్రాసితిని ఈయుత్తరమునకును ఆత్మ ఆనందించలేదు ఏమిరా దైవమాయని మోహముతోంబగు ప్రపంచంబును తత్స్వరూప నిర్ణయకములగు అనుభవలబ్ధ జ్ఞానాగ్నిచే దహింపజేసి పొందవలసినదిగా ననుభవించియుండిన యమృతపదంబునందలి కాంతి పెచ్చు పెరుగంగా కడపటియుత్తరంబు నిట్లువ్రాసితిని:—

"May God save me from the disgrace of failure! May Saraswati bless me with making her efface the word 'fick'eness'! I shall defeat both kings and philosophers practically. I don't like that there should be a more virtuous person than myself. I shall promise you whatever you want."

మఱియు ప్రపంచము లేదని తెలిసినను తనను గుణప్రవర్తనముమాత్రము పతనమాత్రమగు సంగతి కాదని తలంచి "Though the sun and moon should leave their orbits; though the fire should become cold; though the sky should fall to the ground I don't utter falsehood; for so much at least I can dare say I can guarantee" అనియును వ్రాసితిని. లేఖనము వ్రాయుట ముగిసెను. పూర్వపు లేఖనముల యొక్క యంతమందువలెగాక యీలేఖనాంతమందు శుభాశుభద్వయము ఒక్కొక్కటి కించిత్తయ్యును శుభమునకై పున మొగ్గగలిగి లక్ష్యమువీద కనబడెను. ఈశుభాశుభద్వయము ఇప్పటికి నేననుభవించుట ప్రారంభమునది. అట్లు లక్ష్య

ముమీద కనుబడుటచేత మొత్తముమీద శుభమని నిశ్చయించితిని. సరస్వతీదేవి యును నేను పరీక్ష పేస్ అయితినని యును ఇంక బ్రహ్మాదులును నన్ను గెలువరాని విధమున తాను నన్ను పుట్టించరాగలుగునని యును సంతసిల్లెను. ఈ లేఖనమును రాత్రి యొనిమిదిగంటలవేళ వ్రాసితిని.

తెల్లవారి యైదుగంటలకు నేను కటియందు తడివస్త్రముకలిగి పైవస్త్రములేక ఆపాదమస్తకముగా తడిసి తుడువబడక జలబిందువులు స్రవించు శరీరములో రెండంగుళములకు మించిన పొడవును రెండుఅడుగులకు తక్కువగాని వెడల్పునుగల యొక తాళ్ళతెప్పమీద కూర్చుండి యొకఫర్లాంగు చతురముగలిగి పద్ధుననుండి నీటిమట్టమునకు యీవద్ద కొలనున బురదగా కన్పట్టి నడుములవరకు లోతుగల బురదనీళ్లుగల యొక్క కొలనున యొకదిక్కునుంచి మరియొకదిక్కునకు కటివస్త్రముగల యొక శూద్రునిచే నెట్టుకొని రాబడి దరిజేరినయప్పుడు ఆశూద్రుడును నేనును చూచుచు తాళ్ళబల్లను రెండుహస్తములతో పైకియెత్త నేను పూర్వమువలె కూర్చుండక నిలచి ప్రాణాపాయకరముగా భూమిమీద పడబోవునంతటి భయముతో నాకు నేస్వాధీనముతప్పి అటునిటు తూలుటలాడుచు శూద్రునిగమన వేగమున కొలనుకు నాలుగింతలగు నీభూప్రయాణంబును త్రుటిమాత్రమునగడపి నిక్కట సర్వవిధముల పూర్వపుకొలను ప్రయాణమువంటి ప్రయాణము నొండొకటిచేసి దరిజేరినట్లుగ స్వప్నమయ్యెను. ఈస్వప్నము 1909 సం॥ ది 1 అక్టోబరు ప్రాంతమందు కలిగెను. సమస్తజీవమయుడగు నీశ్వరుడు దేశకాలక్రియలనియెడి శక్తుల సహాయమున జగత్సృష్టిస్థితిలయములు సేయువాడగుటంజేసి సమస్తశక్తులలోనొనిన తాను దేశకాలములుకూడ చేయదలచినపనిని తెలియజేసె. సమస్తముతానై సమస్తమునకు వేరైన యయ్యీశ్వరుడు జగత్స్వరూపుడేనైయుండ కించిత్స్వప్నరూపుడగుట యేమివింత! శూద్రుడు బల్లను చేతులతో పైకియెత్తగా నేనులేచి ప్రాణాపాయకరముగునట్లుగా భూమిమీద పడుదునేమోనని భయమందితినిగాని నీశ్వరకల్పనయేయగు నీభువనమున వృథా భయంబేకాని నిజముగా పడిపోవు జీవుండొకడుండునా? స్వప్నమునందు నేనుకూర్చుండిన బల్లయే జగదుత్పత్తి స్థితిలయములు జరుగుధర్మము. బల్లనునెట్టిన శూద్రుడు మాగురువులవారే. స్వప్నము 1909 స॥ ది 1 అక్టోబరు ప్రాంతఃసదున కలిగెను. స్వప్నముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవము 1911 సం॥ ది 15 అక్టోబరు ప్రాంతమందు ప్రారంభించి 1912వ సం॥ ది 15 నవంబరుతో ముగిసెను.

అట్లు స్వప్నము కలిగినవెంటనే లేచితిని. స్వప్నము భావికాలస్థితిని తెలియఁజేసెడిదిగా నిశ్చయించితి. లేఖనము పోస్టులో వేయఁదలంచి పెట్టె సమీపించునపుడు వెచ్చని యాత్మతేజస్సు మనస్సును సుఖమగ్నత నొందింపుచు దక్షిణనేత్రములో నుద్భవించి మనోమగ్నతచే ఆపాదమస్తకముగా శరీరము నిర్మలసుఖానుభూతి నొప్పారఁగా లేఖము చేతనంది పేటికపైనిడి యెద్దియో పరికించువారమందు చిన్మాత్రుఁడమృతసాంద్రుఁడగుటను మనసు సుఖాబ్ధినిలచి నివాతదీపకళికభంగి సర్వసంకల్పములువీడి జాగ్రత్స్వప్నముల నతిక్రమించి బాహ్యవస్తు ప్రతిభానములేక తెలివిమాత్రమై యుండెను. శాంతమై సుఖకరమై పరిపూర్ణమగు కించిదెఱుపగు నాత్మతేజస్సు దక్షిణహస్తమును మణిబంధమువరకునిండి మరువరాని సుఖస్థితిని పొందించెను. మణిబంధమాది జంఘపర్యంతము శాంతమై వికార రహితమై పరిపూర్ణమగు తెల్లటి యాత్మతేజస్సునిండి కొంచెము తక్కువగు సుఖస్థితిని పొందించెను. లేఖనమున నెద్దియో పరికించుచుంటిని. ఆత్మ తేజోవ్యాపకమున హస్తము కృధాభ్యాసంబునను యోగ్యముగాక నిర్వికారమై కేవల తేజోమాత్రమై యొప్పి నిరతిశయసుఖమును కలిగించెను. అట్టిసమయమున విశ్వాతీతుఁడగుటచే విశ్వసంబంధముగానే సంకల్ప వికల్పములును లేని యీశ్వరుఁడు మనోభావమును పొంది నేననుకొనినట్లీశ్వరుఁడనంచు పలికె. అట్లు యుక్తిగా నీశ్వరభావమును పొందిన యేను స్వయముగా హస్తమునందు కమలరేఖను సృష్టించుకొంటిని అక్కమలరేఖ తదాదిగా నేఁటివరకు వామ్యవర్చస్సునుబోలి లోకకళలతో పైకి తెల్లనై యున్నయది. పరికాలానంతరము లేఖనము చేతఁబట్టుకొని పోస్టులో వేయుతలంపుతో లేచితిని. అంతప్రభువగు చిన్మాత్రుఁడు తన యథార్థస్వరూపమును మాపి సమస్తేంద్రియాతీతుని జేసి నేనుపల్కినవిధముగా మనోభావమును పొంది దిక్కులంతటను పూరింపఁబడిన వాఁడనంచుబలికె. సర్వశుభసంగ్రహంబగు ప్రభుదర్శనంబున వాసనాత్రయనాశంబగు భ్రమవీడి అనునిమిషముల కాలమున్నతఱి జగదుత్పాదనబుద్ధితో నవియువియని చెప్పి చూపించుచు నీశ్వరుఁడు నాయందు మనోరూపుఁడయ్యెను. అట్లు జీవుఁడనైన నాయందు ఈశ్వరుఁడు చెప్పినట్టి చూపించునట్టి మనోరూపత చెందినది వాసనాత్రయ రహిత యమృతస్వరూప సాంద్రమూర్తిఁడనైన నాయందు జగత్ప్రియరూపమగు మనస్సు స్వచ్ఛముగా పుట్టి పెరిఁగి

వరించెదనని బోధించుట కొఱకే గాని నన్ను అవ్యక్తస్వరూపసాంద్రముతుఁడనుగా జేయక కేవల దృశ్యస్వరూపజీవమాత్రుఁడనుజేసి నిలుపఁజేయుటకుగాదు. మఱియు బ్రహ్మమునంచును సర్వము నేనంచును నేను పలికినట్లు పలికె. ఉత్తరమును పోస్టు లోవేయుటకు నాలుగుమైళ్ల దూరమునన్న చేబ్రోలుగ్రామమునకుబోవు యావత్తు దారినను బ్రహ్మస్వరూపసాంద్రుఁడనైయో దట్టముగు నవ్యృతసర్గమధ్యముననో జాగ్రత్స్వప్నముల నేర్పరించ రాకయుండి సుఖించితిని. పోస్టులో ఉత్తరము వేయునపుడును ఎప్పటివలెకాక ఆత్మ యానందించెను. అందుచే నేను కృతార్థుఁ డనైతినని నిశ్చయించితిని. మరలి స్వగ్రామమునకు వచ్చునపుడు ఆత్మ ఆనం దించుచు నేయుండి మఱవరాని సుఖస్థితిని పొందించెను.

14. శివశక్తి. ఔషధము:—అనంతరమున గుంటూరు చేరితిని. మాపినతాతభా ర్యయగు పోచిరాజు నందమ్మగారి గృహమున సుఖభోజనము సేయుచుంటిని నేను లేఖనములు వ్రాసికొనియుండిన జడ్జి టి. టి. రంగాచారిగారిని దర్శించ వలెనని సంకల్పించితిని. ఆరోగ్యమూ బాగుండలేదు. లేఖనములయందు వ్రాసినదియూ తపోవంతులకును జ్ఞానవంతులకును నసాధ్యమాగునది. వ్రాసిన దియూ ఆత్మ సంతోషించుటకొఱకుగాని ఉద్యోగముకొఱకుగాదు. జడ్జీగా రిని దర్శించకుండుదున్న కార్తాపత్రికలయందు ప్రమాణించునేమో. దర్శించె దనన్న వ్రాసినవిధమున నిర్వహించగలవాడని యడుగునేమో. చాలనన్న ట్లయిన నేలవ్రాసితివనునేమో. చాలుదునన్న నిర్వహించజాలను. మఱి యొక్కఁడేని వాక్రియించి సుఖజీవన మొసగ్రరాదాయన్న జ్ఞానినిగనుక అట్లు చేయనుజాలను. జ్ఞానములేకన పోలేదు. ఉండిప్రయోజనములేదు. కాని యెట్టకేలకు జడ్జిగారిని దర్శించెదనని దృఢనిశ్చయముచేసికొంటిని. కాని ఆరోగ్యము లేమికల్లగదా మూఁదూరవలసివచ్చెనని దుఃఖించితిని. వశిష్ఠ సందర్శనమాదిగా పెక్కువర్షములు భక్తిపూర్వకముగా ప్రపంచంబులేదను దృష్టితో నఖండకీర్తిని కామించి ఘోరతపంబుసేసిన యేను తుదకు వ్యర్థుఁడను కావలసివచ్చెగదాయని దుఃఖించితిని. అట్లు దుఃఖించియు కానున్నది కాక మానదను నిశ్చయముతో జడ్జి టి టి. రంగాచారిగారిని దర్శించ నుద్యుక్తుఁడ నైతిని. జడ్జీగారును నేను కనుఁబడిన నేదియో నొక యుద్యోగంబియ్యవలె నని యుండిరి. కనుక నేను జడ్జీగారిని దర్శించిన కానున్న కార్యమునకు భంగముకలిగి గోటమీటిన బోవుపనికి గొడ్డలితో పనిగల్గునంతటి కష్టమ్ము

దొరకొనునని భద్రకాళి నిశ్చయించె. అట్లు నిశ్చయించి లయశక్తియగు భద్రకాళి తనశక్తిచేత ఆరోగ్యమును మఱింత క్రుంగదీసి దారుణమును పెంచె. స్థానవిసగుటవలన కలిగిన శ్రమము, మనమున విశ్రమములేమి, వేసవికాలము, దారుణపుకీళ్లుకూడి భద్రకాళికి తోడ్పడె. అంతనేను మఱింత దీనుఁడనై స్థానము చేరుద్రుఁడనై కదలరానికాలమునకు బద్ధుఁడనై జడ్జీగారిని సందర్శించు నుద్యమమునువదలి గురువులవారిని సందర్శింప వారిగ్రామమునకు వెళ్లితిని.

అప్పటికి వారమురోజులక్రిందట మాగురువులవారు నిమీలితలోచనులై యున్నతఱి నిర్నిమిత్తముగా "ఆదినారాయణ కడుడస్సియున్నవాఁడు ఔషధమందతనికినిచ్చిన బాగయుండునని తోఁచెడిని. ఔషధమిట్లు చేసియిచ్చిన రెస్సకాదాయని ఔషధక్రియమును తానెవ్వరైనది తెలియఁబడకుండఁజెప్పి" భద్రగాళిచనిరి. అట్లు మాగురువులవారి సందర్శనమునకుబోయి వారితో నాశరీరస్థితిని తెలియజేసికొని ఔషధముకొఱకు నేను ప్రార్థించితిని. వారు నాప్రార్థన నంగీకరించి ఔషధము నిచ్చెదనని చెప్పుచు జరిగినసంగతిని నాకు దెల్పిరిగాన తెలియఁగలిగితిని. గురువులవారు ఒకమండలమురోజులకు సరిపోవు నౌషధము నిచ్చిరి. అదిసేవించిన యనంతరమున రెండుమాసములకు సరిపోవు నౌషధమును నేను ప్రార్థింపగా నిచ్చిరి. అట్లౌషధసేవచే శరీర దారుణము తగ్గిన నొకవిధమున సుఖమును పొందియు నెప్పటివలె సాఖ్యతత్వములచే ప్రస్తుతమున నమృతానుభవము సేయించి క్రియమున సర్వవిధముల నీశ్వరసామ్యునిఁజేయు సర్వశుభావహంబగు భక్తియోగంబు సేయనేరమి దుఃఖ మధికమగుచు యవ్వన భాగ్యమున కాంక్ష విశేషము కల్గినవాఁడనైతిని. కాంక్ష సేయుటయేగాని యిచ్చువారొకరును ఉండరుగదా. అభాగ్యగతియొకఁడు రెండుజాములకు మనగృహంబునకేతెంచిన నెట్లో భోజనంబిడి వెంటనే సాదరంబున సాగనంపుదుముగదా. ఇట్టిగతియే ఆయుక్షములుగా యవ్వన భాగ్యకాంక్షచే కేవల మభాగ్యగతివృత్తిని పొందిన నాకును సంప్రాప్తించె. అట్లౌషధము నిచ్చినవెనుక నాలుగుమాసములవరకును మరల నౌషధము నియ్యఁడయ్యె. జ్ఞానము తగ్గనిదయ్యె. భక్తియోగము జరుగనిదయ్యె. జడ్జీగారిని దర్శింపరాదయ్యె. దర్శింపక యన్యుల సేవింపరాదయ్యె. జడ్జీగారు నన్ను ప్రేమించునను భరంబును విడువనిదయ్యె. అవమానము పొందనున్నదియని తోఁచినదయ్యె.

15. నందివెలుగుబడి. ఔషధము. తమ్ముని వివాహము. సంవత్సరాదిపండుగ. గురువులవారికష్టములు: దేవమాహాత్మ్యము. గురువులవారినిదర్శించుట సంతోషము. గురుపూజ. కార్యము:—అల్లు తోచియు చేయునదిలేక యూరకయుంటిని. ఇట్లుండ నంది వెలుగు గ్రామములో స్కూలు మేష్టరుపని ఖాళీ వచ్చెను. పూర్వము 1908 వ సంవత్సరములో ఆగ్రామములో నాకలవ తన కొమాళ్లకు విద్య చెప్పించుకొనిన కన్నెగంటి రెడ్డెమ్మగారను కమ్మకులోద్భవుండొకపురుషుడు నాయందలి ప్రేమచే మాకలవాటు కబురుపంపెను. గురువులవారివలన ముక్తిని చెడని యారోగ్యమును పొంది పిమ్మట జ్జీగాసి సందర్శించివలయునని వ్రాసినట్లు నిర్వహించెదనని కంకణము కట్టుకొనియుదును గాకయని ప్రస్తుతమున బడికి సమ్మతించితిని.

ఎంతగా జ్ఞానవైరాగ్యములుండెనో ఎంతగా నెల్లవిధముల నీశ్వరసామ్యాని కావలెననియుండెనో యెంతగా కీర్తియందలి కాంక్ష నిలచియుండెనో యంతగా ముక్తికొఱకును చెడని యారోగ్యముకొఱకును గురువులవారిచేతిలో చిక్కినైతిని. అట్లు బడికిసమ్మతించి యౌషధమునిమిత్తమై గురువులవారికొఱకు కల్లూరుగ్రామమునకు వెళ్లితిని. అప్పుడు నేను మాగురువులవారికి "నేనుమీకు శాశ్వతకీర్తి నివ్వదలచియున్నాను. మీపాదములను పుష్పములతో పూజింపదలచియున్నాను. మంచియౌషధమును నాకనుగ్రహింపుడు" అని లేఖనము వ్రాసితిని. ఆకారణమునను నిజమునకట్లే జరుగనున్నదియనియును సిద్ధపురుషుడగుటచేత తెలిసికొనియుండెను. గనుక మాగురువులవారు నేనులేఖనమందు వ్రాసినట్లు జరుపనిది ఇంకమీదట నివ్వబోవునదిలేదని కడపటిసారి యౌషధముగా నిశ్చయించి యట్లు మూడవపర్యాయము రెండుమాసములకు సరిపోవు నౌషధమునిచ్చెను. ఈయౌషధమును రెండుమాసములు సేవించిన ఫలముతో దాగుణోపలేమన మాత్రములగు పూర్వపు ఔషధములు రెండు సంవత్సరములు సేవించినను ఫలము సరిపోవరాదు. అట్టి యీయౌషధమునే చచ్చి దేవతలలోపుట్టి బాలుడనైన యేను వృద్ధిపొందుటకుగాను ఉద్దేశించి శ్రీచక్రకాళి యిచ్చెననియె. ఈయౌషధమును 1910 సం॥ ది 1 డిశంబరు ప్రాంతమందు తీసికొంటిని. వెంటనే నందివెలుగు స్కూలుమేష్టరును అయితిని. ఈయౌషధమునకు నేను కల్లూరునకు వెళ్లినప్పుడే" తనను పరమహంసయని పేరు పెట్టుకొనుమని శ్రీరాములవారు తనతో చెప్పిరని మాగురువులవారు నాతో చెప్పియుండిరి.

మాతమ్ముఁడు చక్రపాణిరావు వివాహము 1911 సం॥ ది 16 ఏప్రిల్ ప్రాంతమున జరిగెను.

పిమ్మట 15 దినములకు సంవత్సరాదిపాడ్యమి పండుగ వచ్చెను. కవిచీమంచము క్రిందికి రాలి శిమ్మెలు పట్టించుకొనిపోవుట తటస్థించి వల్లూరు గ్రామములో పండుగదినమున నుండి వారక నైతిని పండుగదినమున మాగురువులవారు వల్లూరులో లేరయ్యె. చల్లావారికి పెంపుడివ్వఁబడిన వారితమ్ముఁడు చల్లా సూర్యనారాయణమూర్తిగారు నన్ను పండుగదినమున లెస్సగా సన్మానించి సాదరంబున భోజనం బిడి ప్రస్తాపవశమున నన్ను "అవిశేషకాలములేదు. త్వరలోనే ముక్తిని పొందెదవు. మఱియు మునుపటి యౌషధంబును తీసికొనియుదవు" అనియె.

రాక్షసేశ్వరులగు మాగురువులవారి భార్యాపితరులును సోదరియును మామయును ధనాకాంక్షచే పట్టుబడి శ్రీరామస్వామ్యుఁడగు మాగురువులవారిని సర్వజ్ఞమూర్తిత్రయస్వరూపునిఁగా దలంపనేరక సామాన్యజన్మునిగాను తమవంటి నరునిగాను భావించి దరిద్రాకర్షణ సేయనేరఁడని చేసిన యవమానములు మనుష్యమాత్రునకు జాలిం బుట్టింపకఁబోవు. ఇట్లవమానింపఁబడి విడిన్నైనంగాని పెక్కుండుగ్ర అధికారులగు వారు ముక్తిని బొందఁజాలరని దేవరహస్యము.

అట్టి యవమానస్థితిని దగిలియున్న మాగురువులవారిని సందర్శించునిమిత్తమును నాయొక్కక్షేమముకొఱకును నేను ది 10 మెయి ప్రాంతమున మూలుపూరు గ్రామమునకు వెళ్లితిని. మాయుభయులకును పరస్పరము ఒకరివల్ల ఒకరికి క్షేమము కలుగునట్లు విధి నిర్మాణించియుండినది యెఱిఁగియుండెను గనుక నిశ్చయముతో సాదరంబున భోజనంబిడి స్నేహసంభాషణము కొంతవడి జరిపెను. ఎప్పటికైనను నాకు శుభము కలుగకపోదను నిశ్చయముతో నేనును ధన్యతముఁడనుగా దలంచి సంతృప్తుఁడనైతిని.

తరువాత గురువులవారు వారము రోజులలోనే నందివెలుగునకు దయచేసిరి. ఒకనెలరోజులు నాయొద్దనుండిరి. పిమ్మట వారికి కొంత రైకమిచ్చి కార్యమునకు వెళ్లితిని.

16. గురువులవారి కొండవరాక:—కార్యానంతరమున మాగురువులవారిని నాయొద్దనే యుండుఁడని ప్రార్థింపఁగా వారును సమ్మతించియుండిరి. ఇట్లొకము

డలమురోజులు నాసిద్ధనుండి గురువులవారు తమతమ్మునియొద్దను నల్లూరు గ్రామమునకు వెళ్లిరి.

17. గురువులవారు మూడవపర్యాయము అస్మద్గృహమునకేతెంచుట. ఉద్దేశము. భావికాలసూచకమగు పూర్వపు స్వప్నముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవప్రారంభము. గురువులవారి రౌద్రము. గురువులవారికి కొమారుడనై పుట్టుట. కులవిద్య నభ్యసింపదగినకాలమువచ్చుట. మహార్నవమి దీపావళి. గురువులవారు నన్ను వెంటబెట్టుకొని నల్లూరునుండి బయలువెడలుట. స్వప్నముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవముపరిసమాప్తి:—గురువులవారు మూడవపర్యాయము 1911 సం॥ ది 20 అక్టోబరు ప్రాంతమున మాయుభయుల పూజలందుటకు నందివెలుగునకు విజయంచేసిరి. నేనును ముక్తినిబొందగలుగుదునని తలంచితిని. వారును నావలన శాశ్వతకీర్తి తమకు కలుగునని యెంచియుండిరి. కాని పెక్కుకష్టములు పెట్టినది గురుశిష్యన్యాయము జరుగనిది మోక్షాపేక్షచే ఇతర ధర్మములయందు ఐక్యములేమి కనుబడనిది అనన్యభక్తితో తనను గొలువనిది తనకు శాశ్వతకీర్తి కలుగదని తలంచిరికాని పైనజెప్పిన వేవియు జరుగనిదియే తనకు శాశ్వతకీర్తి కలుగునుపాయముండెనని తలంపనేరైరి.

అట్లగుటంజేసి వారువచ్చిన దాదిగా మోక్షేతర ధర్మములయందు రాగమును తానెన్నికష్టములుపెట్టినను తనయందు ద్వేషము లేక నిశ్చలభక్తితో నిలువగలనేమో చూడవలెనని తలంపుగొనిరి. ఆకారణమున పరస్పరము మాయుభయులకును నడచిన ప్రవర్తనము వింతయై యమలకు స్వప్నమునందలి మొదటిభాగమును బోలినదై సామాన్యవిధముననే డిశంబరు ఆఖరువరకు నుండినదయ్యెను. మాగురువులవారు జరామరణరహితులగు సిద్ధపురుషులనికాని నేను మోక్షాపేక్షతో వారిపరిచర్య చేయుచుంటిననిగాని ఒకరును తెలియజాలరైరి.

అది కారణంబుగా త్వరలోనే నన్ను ధన్యునిజేయవలయునని యేమను తానును శాశ్వతకీర్తిని పొందవలెననియును ఉద్దేశించి చూపుటకు విపరీతముగానట్లు పరిచర్య లెస్సగాగొన ప్రారంభించిరి. వారు కోరినట్లు పరిచర్య ప్రారంభమునందు రాగమును గురువులవారియందు ద్వేషమునువదలి చక్కగాజేసి మెప్పించితిని. ఇట్టి కఠినపరీక్ష డిశంబరు ఆఖరున ప్రారంభించి 1912 సం॥ ది 20 జులయివరకు నిలిచెను. అప్పటికి కన్నెగంటి రెడ్డెమ్మగారికి లెనకొమాళ్లను తెనాలిలోనో గుంటూరులోనో

ప్రవేశపెట్టదలచి నన్నుకోరిన నేనట్లేచేసితిని. ధర్మము ననుసరించి బడియుండు
నంతవరకు నేను పైనజెప్పిన విధమున రాగద్వేషములనువదలి గురువులవారిని సేవించ
వలసినదేయగును. ఈరాగద్వేషములనువదలి గురువులవారిని సేవించినకాలము
పూర్వపు స్వప్నముయొక్క రెండవభాగపు ప్రత్యక్షానుభవమయ్యెను. చదువ
రుల క్లర్కునను అకాలమంతయును నేను యథాశాస్త్రీయముగా చనిపోయియుం
డినసంగతి విశదముకాకపోదు. అట్లు బడిపోవుటచేత ఒకవేళ పితృసంబంధమగు
వాస్తయుండినను దానిచేత తనను పూజింపుమనుట గురువులవారికి ధర్మము కాదు
గనుక ధర్మమునకు ధర్మమునుకాగా నాయందలి ప్రేమచేతనుకూడా గురువులవారు
నేను తనకు యథాశాస్త్రీయముగా కొమారుఁడనై పుట్టినది యెఱిఁగి తనతో రమ్మ
నిరి. నాచేత నత్యముచేయంబడుటయును వృత్తినిబొందినదై నాయాజ్ఞానుసార
ముగా కోడూరుగ్రామములో నాభార్య జననమందెను. నేనట్లు మనుష్యులలో
నుండి వచ్చి గురువులవారికి పుత్రుఁడనై నల్లూరుగ్రామములో దేవతలగు మాగురు
వులవారు వారితమ్ముఁడు సూర్యనారాయణమూర్తిగారు వీరలలో ఒకఁడనై పుట్టి
తిని. దేవతలందరును పైనబోవుచు "సెబాస్! మనలో తప్పక యుండవలసిన
వాఁడు వీఁడు గడచిన తొమ్మిదిసంవత్సరముల కర్మమై యిప్పుఁడు ప్రకృతి మగ్నమై
యున్న యీతని సుగుణములును నిర్గుణస్వభావమును ఎప్పుఁడోకో చూచుటయని
యువ్విళ్లూరుచున్నారము. పుత్రవత్సలుఁడగు తండ్రి లెస్సగా పోషించి యీతనిని
అచిరకాలంబునన మాకోర్కెకి వచ్చువానింగా చేయుగాత" యని తలంచుచుండిరి.

అట్లుపుట్టి తదనంతరమున ఒకనెల పదియేనుదినములకు వినాయకదేవర చవితి
రాగా అప్పటికి బాల్యమంతవదలి కులవిద్య నభ్యసింప నధికారినైతిని. కాని మానా
యనగారు నాకు కులవిద్య నుపదేశించిన వారుకారు తరువాత నెలరోజులకు
మహార్ణవమికి మానాయనగారు నాకు కులవిద్య నుపదేశించి అప్పుడే నేనుకోరిన
చోట వివాహముచేయుదురని తలంచితినిగాని యీయాశయును వృథాతలంపేయయ్యెను.
తరువాత దీపావళిపండుగకైన నింతవిద్యనిచ్చి వివాహము చేయకబోవుదురాయని
నమ్మితినిగాని యీనమ్మకమును వృథాయయ్యె. నామీద మానాయనగారికి ప్రేమ
లేదేమో అనుకొందమన్న అట్లు లేకపోలేదు. ఇంటిలో పెత్తనమంతా నాదే.
పెట్టెలో పైకమంతా నాదే. నేనెంతఖర్చుపెట్టుకొన్నను అదేమియనువారులేరు.
ప్రతిపూట నెయ్యికొల్ల. పెరుగుకొల్ల. ఏదియును తరుగులేదు. వస్త్రముల
న్నియును నావే. కోట్లన్నియును నావే. నామాటయన్న మానాయన
గారికిని మాకక్కయ్యగారికిని మహాగౌరవము. కూర్చుండుమన్న కూర్చుం
డువారలు నిలచుండమన్న నిలుచుండువారలు. కనుక మానా

డలమురోజులు నాసన్నిధినుండి గురువులవారు తనతమ్మునియొద్దను వల్లూరు గ్రామమునకు వెళ్లిరి.

17. గురువులవారు మూడవపర్యాయము అస్మద్గృహమునకేతెంచుట. ఉద్దేశము. భావికాలసూచకమగు పూర్వపు స్వప్నముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవప్రారంభము. గురువులవారి రౌద్రము. గురువులవారికి కొమారుడనైపుట్టుట. కులవిద్య నభ్యసింపదగినకాలమువచ్చుట. మహానవమి దీపావళి. గురువులవారు నన్ను వెంటబెట్టుకొని వల్లూరునుండి బయలువెడలుట. స్వప్నముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవముపరి సమాప్తి:—గురువులవారు మూడవపర్యాయము 1911 సం॥ ది 20 అక్టోబరు ప్రాంతమున మాయుభయుల పూజలందుటకు నందివెలుగుకు విజయంచేసిరి. నేను ముక్తినిబొందగలుగుదునని తలంచితిని. వారును నావలన శాశ్వతకీర్తి తమకు కలుగునని యెంచియుండిరి. కాని పెక్కుకష్టములు పెట్టినది గురుశిష్యన్యాయము జరుగనిది మోక్షాపేక్షచే తరతగ ధర్మములయందు ఐక్యములేమి కనుబడనిది అనన్యభక్తితో తనను గొలువనిది తనకు శాశ్వతకీర్తి కలుగదని తలంచిరికాని పైనజెప్పిన వేవియు జరుగనిదియే తనకు శాశ్వతకీర్తి కలుగనుపాయముండెనని తలంచ నేరరైరి.

అట్లగుటంజేసి వారువచ్చిన దాదిగా మోక్షేతర ధర్మములయందు రాగమును తానెన్నికష్టములుపెట్టినను తనయందు ద్వేషము లేక నిశ్చలభక్తితో నిలువగలనేమో చూడవలెనని తలంపుగొనిరి. ఆకారణమున పరస్పరము మాయుభయులకును నడచిన ప్రవర్తనము పవిత్రమై జనులకు స్వప్నమునందలి మొదటిభాగమును బోలినదై సామాన్యవిధముననే డిశంబరు ఆఖరువరకు నడచినదయ్యెను. మాగురువులవారు జరామరణరహితులగు సిద్ధపురుషులనికాని నేను మోక్షాపేక్షతో వారిపరిచర్య చేయుచుంటినని గాని ఒకరును తెలియజాలరైరి.

అది కారణంబుగా త్వరలోనే నన్ను ధన్యునిజేయవలయునని నేనును తాను శాశ్వతకీర్తిని పొందవలెననియును ఉద్దేశించి చూపులకు విపరీతముగానట్లు పరిచర్య లెన్నగాగొన ప్రారంభించిరి. వారు కోరినట్లు పరిచర్య సంబంధమునందు రాగమును గురువులవారియందు ద్వేషమును వదలి చక్కగాజేసి మెప్పించితిని. ఇట్టి కఠినపరీక్ష డిశంబరు ఆఖరున ప్రారంభించి 1912 సం॥ ది 20 జులయివరకు నిలచెను. అప్పటికి కన్నెగంటి రెడ్డెమ్మగారికి పెనకొమార్లను తెనాలిలోనో గుంటూరులోనో

ప్రతివేళ పెట్టుదలచి నన్ను కోరిన నేనట్లే చేసితిని. ధర్మము ననుసరించి బడియుండు నంతవరకు నేను పైన జెప్పిన విధమున రాగద్వేషములనువదలి గురువులవారిని సేవించ వలసినదేయగును. ఈ రాగద్వేషములనువదలి గురువులవారిని సేవించినకాలము పూర్వపు స్వప్నముయొక్క రెండవభాగపు ప్రత్యక్షానుభవమయ్యెను. చదువరుల కెల్లరకును అకాలమంతయును నేను యధాశాస్త్రీయముగా చనిపోయియుండినసంగతి విశదముకాకపోదు. అట్లు బడిపోవుటచేత ఒకవేళ పితృసంబంధమగు నాస్తియుండినను దానిచేత తనను పూజింపుమనుట గురువులవారికి ధర్మము కాదు గనుక ధర్మమునకు ధర్మమును కాగా నాయందలి ప్రేమచేతనుకూడా గురువులవారు నేను తనకు యధాశాస్త్రీయముగా కొమారుడనై పుట్టినది యెఱిగి తనతో రమ్మనిరి. నాచేత సత్యముచేయంబడుటయును వృత్తినిబొందినదై నాయాజ్ఞానుసారముగా కోడూరుగ్రామములో నాభార్య జననమందెను. నేనట్లు మనుష్యులలోనుండి వచ్చి గురువులవారికి పుత్రుడనై కల్లూరుగ్రామములో దేవతలగు మాగురువులవారు వారిమ్మడు సూర్యనారాయణమూర్తిగారు వీరలలో ఒకడనై పుట్టితిని. దేవతలందరును పైనబోవుచు "సెబాస్! మనలో తప్పక యుండవలసినవాడు వీడు గడచిన తొమ్మిదిసంవత్సరములకర్మకై యిప్పుడు ప్రకృతి మగ్నమై యున్న యీతని సుగుణములును నిర్గుణస్వభావమును ఎప్పుడో కో చూచుటయని యువ్విళ్లూరుచున్నారము. పుత్రవాత్సల్యుడగు తండ్రి లెస్సగా పోషించి యీతనిని అచిరకాలంబున మాకోర్కెకి వచ్చువానింగా చేయుగాతని యని తలంచుచుండిరి.

అట్లు పుట్టి తదనంతరమున ఒకనెల పదిమూడుదినములకు వినాయకదేవర చవితి రాగా అప్పటికి బాల్యమువదలి కులవిద్య నభ్యసింప నధికారినైతిని. కాని మానాయనగారు నాకు కులవిద్య నుపదేశించిన వారుకారు తరువాత నెలరోజులకు మహార్నవమికి మానాయనగారు నాకు కులవిద్య నుపదేశించి అప్పుడే నేనుకోరిన చోట వివాహముచేయుదురని తలంచితినిగాని యావత్తును వృధాతలంపేయయ్యెను. తరువాత దీపావళిపండుగకైన నింతవిద్యనిచ్చి వివాహము చేయకబోవుదురాయని నమ్మితినిగాని యీనమ్మకము నువృధాయయ్యె. నామీద మానాయనగారికి ప్రేమ లేదేమో అనుకొందమన్న అట్లు లేకపోలేదు. ఇంటిలో పెత్తనమంతా నాదే. పెట్టెలో పైకమంతా నాదే. నేనెంతఖర్చుపెట్టుకొన్నను అదేమనువారు లేరు. ప్రతిపూట నెయ్యిగొల్ల. పెరుగుకొల్ల. ఏదియును తరుగులేదు. వస్త్రములన్నియును నావే. కోట్లన్నియును నావే. నామాటయన్న మానాయనగారికిని మాకక్కయ్యగారికిని మహాగౌరవము. కూర్చుండుమన్న కూర్చుండువారలు నిలుచుండుమన్న నిలుచుండువారలు. కనుక మానా

యునకొక్కయ్యగార్లకు నామీద ప్రేమ లేకపోలేదు. ఏమికారణముచేత నాయొక్క శ్రేయస్సును మానాయనగారు ఉపేక్షించియున్నారు? అని నాలోనేను విచారించుచుంటిని. అట్టిసమయములో మానాయనగారు నన్ను వెంటబెట్టుకొని కర్నూలు నుండి బయలుదేరి నంద్యాలకు వచ్చిరి. అప్పుడు నేను వారినివీడ్కొని తండ్రి కొడుకులమగు మాయుభయుల శ్రేయస్సునుగోరి దక్షిణాభిముఖుడనై పయనమైతిని. భార్య పుట్టినింటవదలి భార్యను పుట్టినింటవదలి గురువులవారియొద్ద నాయీ గడపిన మూడుమాసముల యిరువదిదినములును స్వప్నపు మూడవభాగముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవమైయుండెను. ఇట్లు స్వప్నముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవము ముగిసెను.

18. దక్షిణయాత్రిలు సేవించుటచే పొందిన ప్రయోజనము:—అట్లు 1912 సం॥ ది 16 నవంబరు తారీఖున దక్షిణాభిముఖుడనై పయనమై శ్రీరంగమునకు వెళ్లితిని. శ్రీరంగనాయకులవారిని దర్శింపగల్గితినిగాని కోరిన గుంటూరు జిల్లా రాయబహదూరు టి. టి. రంగాచారిగారు, అచ్చటలేకైరి. వారు తిరువళ్లూరు పురీనివాసులని తెలిసి అచ్చటికి వెళ్లితినిగాని పూర్వము నేనువారికి వ్రాసియుండిన కాకితములేమియును వారియొద్దలేవయ్యెను. ఉండినయెడల నేను వ్రాసియుంచిన కాకితములు పంపింపవలసినదని ఎంతయో ప్రార్థించుచు 1912 సం॥ జూలయి 14, 21, 30 తేదీలన నేను వారిపేరటికి శ్రీరంగమునకు వ్రాసియుండిన మూడులేఖనములును తనకు శ్రీరంగమునుండి వచ్చెననియును అవియును తనవద్దలేవనియును చెప్పిరి. కనుక మరలి 1913 సం॥ ది 26 వ మార్చి తారీఖున గుంటూరునకు వచ్చితిని. నేను పూర్వము వ్రాసియుండిన కాకితములు రికార్డైయుండెనేమో విచారించిన గడచిన జనవరినెల రెండవతేదీన అవి నశింపజేయబడెనని తెల్పిరి.

ఒక్కటియగు నాత్మతత్త్వంబున రూఢమూలంబగునటుల ధ్యానము నభ్యసింపగల నేర్పుగలవారలు మహత్తరములయందు అత్యంత సులభముగా చిత్స్వాస్థ్యోదయమును పొందగలిగి సుఖింపనేర్తురు.

గురుకార్యార్థమైయే వెళ్లక తప్పకయే యిట్లు దక్షిణాభిముఖుడనై వెళ్లి గడపక తప్పని నాలుగు మాసములకాలమున లేఖన మొక్కటైనను వేయక భార్యనగయిరాను దుఃఖింపజేసియును వచ్చి దేవతలలో పుట్టినది ప్రత్యక్షము

సీసీయను జడ్జీగారికి వ్రాసిన కడపటిలేఖనముయొక్క అంతమందు కనఁబడిన లక్ష్యమును ప్రత్యక్షానుభవము సేసినవాఁడనైతిని.

19 విన్నపము:—కర్మయోగము సిద్ధియగుటచేతనుగాని షరమగురువులవల్ల లక్ష్యపూర్వకముగా ఆత్మయొక్క బహిర్తత్త్వము తెలుపఁబడుటవల్లగాని అమృతరూపమున ఆత్మానుభవముసేసి సంకల్పరహితులగు దరింతియగాని భగవత్స్వరూపుఁడగు పరమగురువును ప్రత్యక్షమున పూజించి తదనుగ్రహమునుపొంది "ఆత్మయొక్క అంతర్తత్త్వమును" బోధింపబడనియెడల జీవసంబంధమగు తెలివిని అఖండాద్వైతీయ పరిపూర్ణమును పరమాత్మస్వరూపమును అగు తెలివియందు ఐక్యముజేయ వేర్వ గలుగదు గనుక అట్టివారలెవరును ఆత్మసాయుజ్యమున జ్ఞానము ననుభవింపుచు శరీరమును శాశ్వతముగా నిలుపుకొనుటయను మోక్షమునుగాని కోరినప్పుడు శరీరమును వదలి పరమాత్మ యగుటయను మోక్షమునుగాని పొందనేరరు. కనుక శ్రీసద్గురుమూర్తులగు నస్మదాచార్యవారిని చక్కఁగా సేవించి మోక్షమును పొందుదురుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాను.

గురువు భగవంతుఁడగుట నిశ్చయము. ఏలననఁగా ఉపనిషత్తులు భాష్యములు ఎన్నిపరాయణములు చదివినను ఏకరువుబెట్టినను తటిబనను వెన్నదీసినను సద్గురువుచేత తత్త్వోపదేశము వడయనిది మోక్షములేదు. ఇది సత్యము. సత్యము. సత్యము. పురుషుఁడు తత్త్వోపదేశమును పొందినమీదట జాగరూకుఁడై భగవంతునారాధించిన అప్పటికి పురుషప్రయత్నము తత్త్వము తెలియుట భగవదనుగ్రహము అను నీమూఁడును ఏకమై జీవసంబంధమగు తెలివిని పరమాత్మసంబంధమగు తెలివియందు ఐక్యముచేయు సమర్థుఁడైన తరువాతనుకూడా ఆపురుషుఁడు సంకల్పములను వదలకయే అనగా సంకల్పములు బెట్టుకొని జీవసంబంధమగు తెలివిని పరమాత్మస్వరూపమగు తెలివియందు ఐక్యముచేసి శరీరమును వదలినను ఓమ్మట పదివేల సంవత్సరములకైనను పూర్వపు సంకల్పానుసారముగా జీవుఁడై పుట్టునుగాని పుట్టకపోఁడు. కనుక సర్వసంకల్పములను వదలి ఆత్మయందు కలియవలయునని భావము. పురుషుఁడు ఏదనైన బాధపడునప్పుడు ఆబాధ ఆత్మకనిగాని జడమగు శరీరమునకనిగాని చెప్పుటకు వీలులేక అనుభవమునకుమాత్రము తప్పనిదై యుండునట్లు మోక్షము ఆత్మకనిగాని జడమగు శరీరమునకనిగాని చెప్పుటకు వీలులేదుకాని సద్గురువును

సేవించి "తత్త్వోపదేశము" ను పడయనిది మోక్షములేదను మాటమాత్రము నిశ్చయము. నిశ్చయము. నిశ్చయము.

దారాపుత్ర విత్తాదులయందలి కాంక్షయేదియో అదియే సంకల్పశబ్దవాచ్యమైయున్నది. ఏమము ఆశరీరమునే చంపును. సంకల్పములు ఎన్నియో శరీరములను చంపును. గనుకను జ్ఞానదృష్టియందు జన్మములను నవిలేక ఒకేగుణపరిణామమగుటయును కారణముగా సంకల్పమును బలవంతముగా వదిలిపెట్టగలవానికి మోక్షప్రాప్తి కలుగునుఅని వేదాంతగ్రంథములయందు వ్రాయఁబడియున్నను భగవదనుగ్రహమున సద్గురులాభముకలిగి తత్త్వోపదేశము పడయనిది మోక్షము కలుగనేరదని తెలియవలసినది.

20. చచ్చి దేవతలలోపుట్టుట—కేవలము ధర్మయుక్తము:—స్వప్నత్రయోదశభాగముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవప్రారంభంబున గురువులవారు నన్ను కఠినముగా పరీక్షసేయ నుపక్రమింప నేను రాయబహదూర్ టి. టి. రంగాచార్లు గారి యొద్దనుజని కాళ్లఁ బ్రెళ్లపడి లోకమాన్యులగు హరిశ్చంద్ర ధర్మజ విక్రమార్కాదులతోను నిర్గుణవస్త్వానుభవ స్తవంబుల వశిష్ఠాదులతోను సమత్వము నెఱపు వళ్లు లోకవిదితముగా కంకణము గట్టుకొని నేనువ్రాసిన కాకితములైనను మూఁడుసంవత్సరములుగా వారి స్వాధీనానుభవములలోనుండి వారియాస్తియగు ద్రవ్యమును గ్రహించుటకు అప్లికారినై మాగురువులవారు పరమగురువులను కీర్తిని జగత్తున విస్తరించనెంచి మాగురువులవారిని "సూర్య చంద్రాదులుండు వఱకు జగత్తున నశించనిదగు కీర్తినిచ్చెదను ఔపధకర్మమును ఆత్మతత్త్వము బోధింపుఁడు" అని ప్రార్థించితిని. "కీర్తి యెవనికి కావలెను? తనయుఁడవై పుట్టి అధికారివగు కాలమువఱకునుండి వేటికొఱకు పుట్టి పెరిగితివో వాటిని తీసికొమ్ము" మనిరి. రాయబహదూర్ టి. టి. రంగాచార్లుగారు నన్నెట్లైనను వ్రాతపత్రికలయందు ప్రమాణింపకఁబోఁడను భయంబు విడువనిదగుట చేత తనయుఁడనుగానిది యితరుల ద్రవ్యమును అపేక్షింపను. మఱియు కావలసినవాటియందు విరక్తినిపొందను. కనుక గురువులవారి నిర్బంధము నుచిత" మంటిని. పలవిద్య నభ్యసింపఁదగిన వయస్సు రానిది నేనెక్కడను పోరాదు గనుక వినాయక దేవర చవితివఱకు నుంటిని. మహర్నవమివఱకు నుంటిని. దీపావళివఱకు నుంటిని. దీపావళిగడచి ఆయుర్లోజాలతిత్యన. పెండ్లి

కలయస్సును తప్పిపోవుచుండెను. నేనందినట్టివాఁడనుగానాయేమి ? వివాహమునందఁ జేతుకలుగనాయేమి ? రాయబహదూర్ టి. టి. రంగాచార్లగారివద్ద నుండిన కాకితములను తీసికొనక నేను స్వయముగా గురువులవారికి కీర్తి నివ్వఁబూనిన వృథా ప్రయాసంబగునను భయముచేత వివాహేచ్ఛ యతిశయిల్ల నూప్పలేమిచే దక్షిణయాత్ర సేయ నాయత్తమైతిని. దేవగురువగు వశిష్ఠునిచే జ్ఞానోపదేశంబునడసి శరీరమంతటను తొలికిసలాడు వీరరసముకలిగిన యేను సర్వశక్తుఁడను శీతలం బావహిల్లినట్లు శౌర్యంబువదలి వరుసగా నెక్కొల్కక్ర యుత్తాముల నగ్నిప్రవేశము కాఁబోవుచుంటినని యును అజ్ఞాతవాసముచే మగ్నుఁడనుంటినని యును దీనుని రక్షించి కన్నతండ్రినింబోలుమని యును నేను వినవు పూర్వమువ్రాసియుండిన కాకితములు పంపుమనియును జవాబైనను వ్రాయుమనియును 1912 సం॥ జూలయి నెలలో వ్రాసియుండిన మూఁడులేఖనములకు జవాబుగా "నీవుకోరిన కాకితములు గుంటూరులో దొరకును" అనికాని కార్డు వ్రాయఁజాలనిదిరాయబహదూర్ టి. టి. రంగాచార్లగారు ఆయనయొద్దనుండినవనియే నను కోరిన నా కాకితములు నాకు మరలనిచ్చువిషయములో సందియపడితిని. కాకితములు నాకు దొరకనిది నేను గురువులవారికి కీర్తి నివ్వఁగలుఁగుదునో లేక వృథా ప్రయాసపడువాఁడనగుదునో యని చింతించితిని. కాకితములు గుంటూరులో నుండెననిమాత్రము ఎప్పుఁడును తోచనియ్యె. కనుక దక్షిణయాత్రమాత్రము తప్పనిదయ్యె. ప్రయోజనము విషయములో సందియము కలిగినదయ్యె. వివాహేచ్ఛ మెండయ్యె. గురువులవారిని వేటికైయును సేవించి కొమారుఁడనై పుట్టితినో వాటిని పొందనిది వివాహమాడరాదనియ్యె. "వివాహమునకిప్పుఁడేమితొందరలే. పర్యాయతిన చేయరాదా? కోరినవాటి నిచ్చియే వివాహము చేసెదలే. ఇప్పుఁడేమితొందరవచ్చెను ?" అని మాగురువులవారు జాగువ్యాపారమునకుండిరి. నేను మాత్రమట్లుగాక "ఎప్పుఁడు తత్త్వోపదేశమును పొందెదనా ? ఎప్పుఁడు ఔషధక్రియలను తెలుపబడెదనా ? ఎప్పుఁడు వివాహముచేసికొందునా ? ఎప్పుఁడు కీర్తిగనఁగలుఁడనగుదునా ? ఎప్పుఁడు శరీరము పంచభూతములలో నైక్యమొందానితో నద్వితీయత్వమును పొందింతునా ? ఎప్పుఁడు ప్రపంచంబులేవను దృష్టి ప్రత్యక్షానుభవమునకు సిద్ధుఁడగుదునా ? ఎప్పుఁడు వశిష్ఠులవారివలె డెప్ప్యాటి కలగ్నుఁడగుదునా ?" యని యుంటిని. అట్లు వేగిపడు నేను అబద్ధమున

కైనను పాల్పడి "మీరు నా కాకితములు నాకివ్వనిచో మాగురువుగారు నాకు నేనుకోరినవాటినివ్వరు. వివాహముచేయరు మీరు నా కాకితములని చ్చిన, నాకు వివాహముచేసినట్లు. కీర్తినిచ్చినట్లు. ఎంతయో యుపకార ముచేసినట్లు" అని నీచమని మూర్ఖులచే యెంచబడి నాకు కేవలము ధర్మయుక్త మని తోచిన ముఖస్తుతులనుచేసి అవసరము ననుసరించి వేషములు వేసికొనిరో లేక వారికి వ్రాసియుండిన కడపటి యుత్తరమునందు చెప్పినవిధముగా ప్రవ ర్తించెదనని కంకణముకట్టుకొనియో కార్యము సానుకూలము చేసికొన సమక ట్టితిని. అట్లు గురువులవారికి ఎదురెత్తుగా ప్రవర్తించి శీఘ్రముగ శుభమును పొందదలచిన నేను "అనుగులో నే హంసపాదా? నక్కయెక్కడ? దేవలో కమెక్కడ? నీకును వారికింత్రమునకును పోలికయా?" యని పెద్దలవలన తగ సాకారముకలిగి కార్యభంగము కాకుండునటుల గాను తిరువళ్లూరులో టి. టి. రంగాచార్లగారిని దర్శించుటను మాగురువులవారికి ఉత్తరములువ్రాయు వీలుపడదయ్యెను. అట్లు దర్శించి వెంటనే రైలుఎక్కి గుంటూరులో కాకి తములు దొరకకపోయినప్పుడు నంబి వెలుగున ఉత్తరము వ్రాయుటయును అప్పటికి వెంటనే వెళ్లి మాగురువులవారిని సందర్శించుటయును కలిగెను. యాత్రవలన ప్రయోజనంబు కలుగకపోవునేమోనను భయంబుచేత యాత్ర చేయదలచినట్లు చెప్పనైతిని. రైలుఛార్జి కావలయునని యడుగనైతిని. 1912 వ సం॥ ది 26 జూ:యి ప్రాంతమున నేను పెనుకుదురుపాడునకు వెళ్లిన ప్పుడు మాఅమ్మయును మాతమ్ముడును "నిన్ను నమ్మి గింజలను అమ్మివేస్తిమి. మాసంగతియేనీకు పట్టదుకదా! కష్టము లెన్నిపడితిమో యెఱిగియును ఎఱుం గవు. నీవలన ఒకదమ్మిడీ యుపయోగముగదా!" అనగా వీరికిని నాకును ఋణా ముతీరెననుకొంటిని. నాకు వివాహమైయుండలేదు గనుక కోడూరునకు లేఖ నము వ్రాయవలసినట్టి యవసరము కనుబడదయ్యెను. ఇట్లు నాదుమరణము కేవలము ధర్మయుక్తమయ్యెను. బ్రహ్మవిష్ణ్వీశ్వరాదులకుసహితము నతిక్ర మింపరానిదై జీవకోట్లననుపు పరాప్రకృతిస్వరూపముగు "ధర్మము" ననుస రించియే మాగురువులవారిసొత్తు ననుభవించుట కధికారినైతినని తెల్లడించుచుం టిని గనుక నీతెల్లడించురూపమున "పుట్టితి" ననుభావమును ప్రకటించితిని.

కాని గడచిన దీపావళికి పెండ్లియస్సు విగిలి పిమ్మట సంక్రాంతి సంవత్స రాది పండుగలను గడచిన నేను ప్రవర్తిసంబంధముగు కార్యముల భారము వహింప

గలిగి యీయనంతవాఁడనైతిని గనుక క్షణములో మిథ్యకానున్న ప్రవర్తివిషయమున వ్యర్థమగు చింతనువదలి మానారాయణగారు ప్రవర్తిసంబంధమగు కార్యములను నడుప నుపకరణంబగు సరస్వతిని నాకిచ్చి సమస్తవస్తు పరికరమును నాయధీనముచేసి తాను సరస్వతియొక్క భర్తయగు బ్రహ్మముతో ప్రత్యక్షైక్యభావమును పొందియుండుట యథార్థమని నాదుభావము.

21. గురువులవారి ప్రభావము:—భూత భవిష్యద్వర్తమానములను తెలియగలరు. మనస్సులోని సంగతులను తెలియగలరు. కన్నులు మూసికొనమనిచెప్పి కోరి నవస్తువులను చూపించగలరు. అతిచిత్రముగా స్వప్నములను ప్రదర్శింపఁజేయ గలరు. ఏసంగతినైనను తెలిసికొనదలచిన తెలిసికొనగలరు. ఇవియన్నియును పరమగురువు లక్షణములు.

22. ఆత్మానుభవమునందును అద్వితీయుఁడ నగుటయందును వశిష్ఠసముఁడను కాగోరుచున్నాడను గనుక మద్గురువర్యులగు శ్రీకుల దుర్గాప్రసాదరావుగారు కాళికాదేవి నేను వృద్ధిపొందుటకుగాను వారితో చెప్పివెళ్లిన "యోగపథక్రమమును" నాకు తెల్పి "ఆత్మయొక్క అంతర్తత్త్వమును" నాకు బోధింతురుగాకయని మాగురువులవారిని ప్రార్థించుచు నింతటితో సర్వమును ముగించుచున్నాఁడను.

మంగళంభగవాన్విష్ణు । మంగళంమధుసూదనం । మంగళంపుండరీకాక్ష । మంగళంగరుడధ్వజ । నీలాచలనివాసాయ । నిత్యాయపరమాత్మనే । సుభద్రప్రాణనాథాయ । శ్రీజగన్నాథాయమంగళం ॥

ఇట్లు బుధజనవిధేయుఁడు,

పోచిరాజు ఆదినారాయణ.

